

Organizacje pożytku publicznego i 1% w 2017 r./2018 r.

25.03.2019 r.

761 mln zł

w ramach 1% przekazali
w 2018 r. podatnicy
na rzecz OPP

Na przestrzeni lat 2008-2017 liczba aktywnych organizacji pożytku publicznego (OPP) wzrosła o blisko 1/3 z 6,2 tys. do 9,2 tys. Wśród 8,2 tys. OPP, które w 2017 r. otrzymały odpis 1% od podatku PIT za 2016 r., średnia kwota tego odpisu wyniosła 80,1 tys. zł, ale połowa z nich uzyskała nie więcej niż 4,9 tys. zł.

Wykres 1. Liczba organizacji pożytku publicznego w latach 2004-2017

Liczba OPP

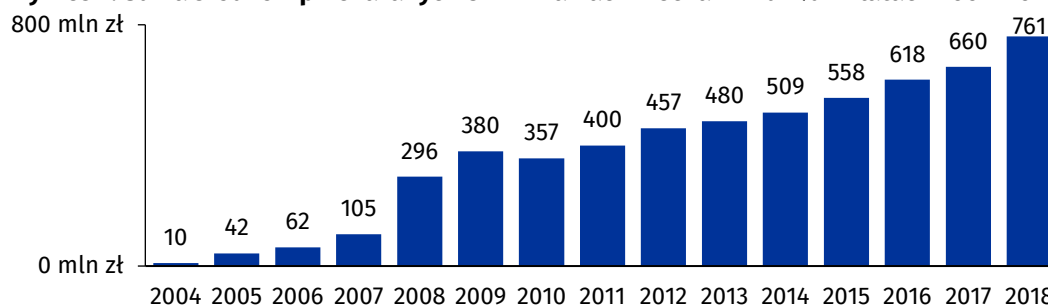
Na koniec 2017 r. na terenie Polski zarejestrowanych było 9,5 tys. organizacji pożytku publicznego, wśród których 9,2 tys. działało aktywnie (97,2%). OPP stanowiły 10,1% aktywnych organizacji non-profit takich jak: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe i samorząd gospodarczy.

W 2017 r. 8,5 tys. OPP uprawnionych było do otrzymania odpisów z 1% PIT, gdyż złożyły sprawozdanie ze swojej działalności za 2016 r., a wśród nich 96,8% podmiotów otrzymało odpisy z 1% PIT.

Środki przekazane OPP w ramach 1%

W 2018 r. przychody OPP z tytułu 1% wyniosły łącznie ponad 761 mln zł i były o 101 mln zł wyższe niż rok wcześniej i 2-krotnie wyższe niż 10 lat wcześniej.

Wykres 2. Suma środków przekazanych OPP w ramach mechanizmu 1%^a w latach 2004-2018

^a Dane prezentowane są według roku, w którym środki zostały przekazane OPP, a nie roku, którego dotyczyło zeznanie podatkowe, np. dane za rok 2018 dotyczą odpisu 1% od podatku za rok 2017.

Przeciętne wpływy z 1% PIT przypadające na jedną OPP zwiększyły się między 2011 r. a 2018 r. o 26,2 tys. zł (z 61,5 tys. zł do 87,7 tys. zł), zaś mediana obniżyła się o 0,9 tys. zł (z 5,8 tys. zł do 4,9 tys. zł), co wskazuje na pogłębiające się rozwarstwienie organizacji. Podczas gdy ogólna

Aktywne w 2017 r. OPP stanowiły 10,1% wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji oraz samorządu gospodarczego.

kwota przekazywanych przez podatników środków się zwiększa, to środki otrzymywane przez połowę OPP są coraz niższe. W całym analizowanym okresie liczba OPP, których przychody z 1% PIT przekroczyły 1 mln zł, nie przekraczała 0,1 tys. podmiotów.

Wykres 3. Kwoty 1% przekazane OPP^a w latach 2011-2018 (w tys. zł)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
średnia							
61,5	66,7	67,5	68,1	70,7	76,2	80,1	87,7
mediana							
5,8	5,7	5,5	5,2	5,0	5,0	4,9	4,9

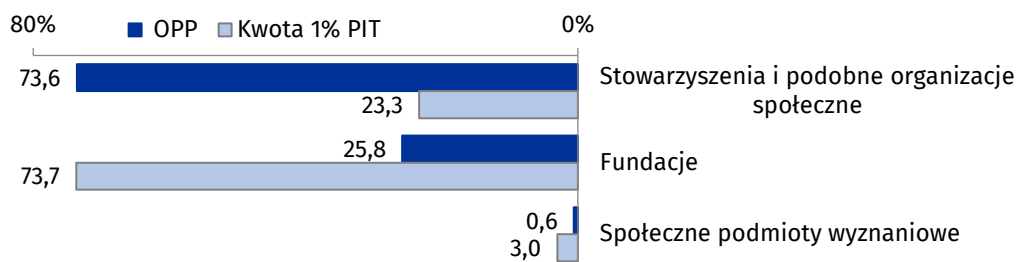
^a Obliczone dla OPP, które w danym roku miały przychody z 1% PIT.

Średnie przychody OPP z tytułu 1% PIT w 2018 r. wyniosły 87,7 tys. i były o 7,6 tys. wyższe niż rok wcześniej.

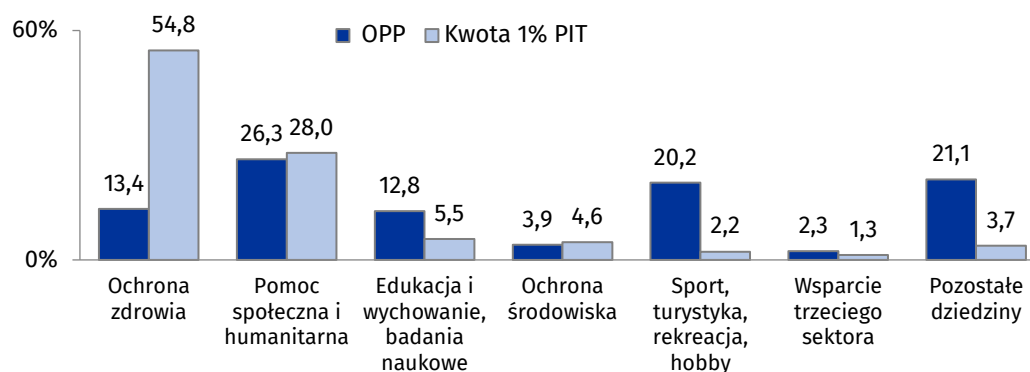
Charakterystyka organizacji otrzymujących 1% z PIT¹

Struktura liczby OPP i kwot przekazanych przez podatników w ramach mechanizmu 1% istotnie się od siebie różniły. Największą część OPP stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (73,6%), następnie fundacje (25,8%) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (0,6%). Z kolei największa część środków z 1% PIT przypadła fundacjom (73,7% wobec 23,3% na rzecz stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych i 3,3% - społecznych podmiotów wyznaniowych).

Wykres 4. Struktura OPP oraz uzyskanych kwot 1% PIT według rodzaju organizacji w 2017 r.

Wykres 5. Struktura OPP oraz uzyskanych kwot 1% PIT według głównej dziedziny działalności organizacji w 2017 r.

Ponad połowę wszystkich środków z 1% PIT otrzymały organizacje zajmujące się *ochroną zdrowia*, chociaż stanowiły zaledwie 13,4% spośród OPP, które w 2017 r. miały przychody z tego źródła. Znaczną część przychodów z 1% PIT (28,0%) pozyskała najliczniejsza grupa organizacji (26,3%) zajmujących się *pomocą społeczną i humanitarną*. Podmioty zajmujące się *sportem, turystyką, rekreacją i hobby*, mimo że tworzyły 1/5 zbiorowości, to pozyskały jedynie 2,2% kwoty przekazanej w 2017 r. OPP. Z kolei nieco mniejsza zbiorowość organizacji

W 2017 r. 54,8% środków przekazanych w ramach 1% PIT trafiło do organizacji zajmujących się ochroną zdrowia.

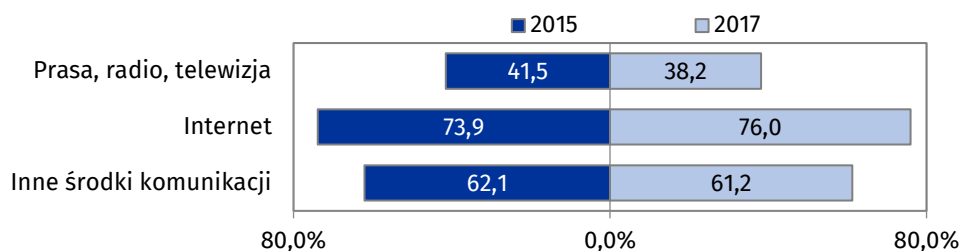
¹ W tej części uwzględniono wyłącznie OPP, które w 2017 r. miały przychody z 1% PIT oraz będące stowarzyszeniem, fundacją lub społecznym podmiotem wyznaniowym.

działających w sferze *edukacji i wychowania, badań naukowych* (12,8%) posiadała 5,5-procentowy udział we wpływach z 1% PIT.

Działalność informacyjna OPP

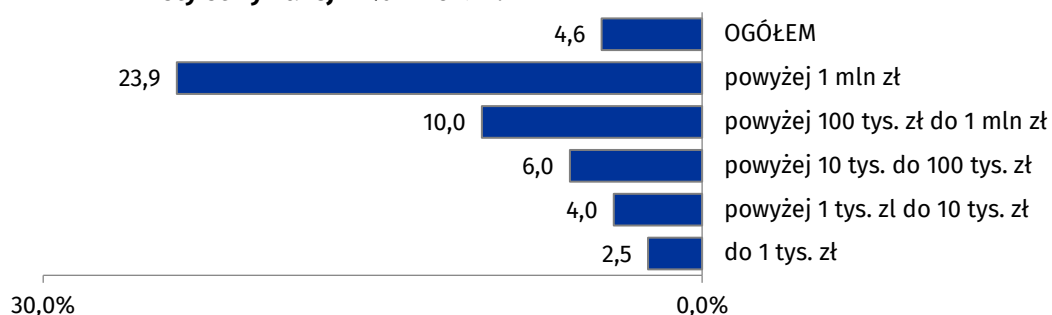
W 2017 r. zdecydowana większość organizacji posiadających status pożytku publicznego informowała o swojej działalności (89,4%) i odsetek ten był zbliżony do lat poprzednich. Medium najczęściej wykorzystywanym w tym celu był Internet (76,0%). Z innych środków masowego przekazu, takich jak ulotki, plakaty, książki, wiece i happeningi korzystano trochę rzadziej (61,2%). Poprzez tradycyjne media: prasę, radio i telewizję, OPP komunikowały się natomiast najrzadziej (38,2%). Internet był nie tylko najchętniej wybieranym narzędziem komunikacji, ale za jego pośrednictwem informacje były przekazywane z największą częstotliwością – 39,7% OPP przynajmniej raz w miesiącu rozpowszechniało informacje na swój temat w Internecie wobec 5,5%, które robiły to za pośrednictwem prasy, radia i telewizji.

Wykres 6. Sposoby komunikacji wykorzystywane przez OPP w latach 2015 i 2017

W stosunku do 2015 r. zmniejszył się odsetek organizacji informujących za pomocą mediów tradycyjnych: prasy, radia i telewizji (z 41,5% do 38,2%), a także - za pomocą innych środków komunikacji (z 62,1% do 61,2%), natomiast zwiększył się udział OPP przekazujących informacje przez Internet (z 73,9% do 76,0%).

Wykres 7. Udział OPP korzystających z nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych według kwoty otrzymanej z 1% w 2017 r.

Spośród OPP, które złożyły sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności za 2017 r. jedynie 4,6% zadeklarowało korzystanie z możliwości nieodpłatnego informowania przez media publiczne o prowadzonej działalności pożytku publicznego. Odsetek OPP, które skorzystały z tego przywileju był o 0,8 pkt. proc. niższy niż w 2015 r. Możliwość nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych najczęściej wykorzystywały OPP, które otrzymały powyżej 1 mln zł w ramach mechanizmu 1% PIT (23,9%), zaś najrzadziej podmioty, których wpływy z tego tytułu nie przekroczyły 1 tys. zł (2,5%). Ponadto odsetek OPP korzystających z możliwości nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych, które miały najwyższe wpływy z 1% PIT (powyżej 1 mln zł) wzrósł w porównaniu do 2015 r. (z 14,8% do 23,9%).

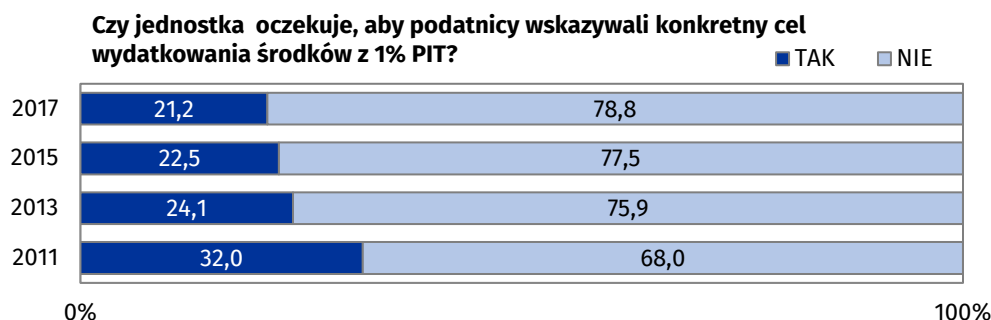
Podjęcie do wskazywania przez podatników celów wydatkowania środków z 1%

Organizacje posiadające status pożytku publicznego zobowiązane są do przeznaczania środków pochodzących z otrzymanego 1% PIT wyłącznie na działalność pożytku publicznego². Jedynie część podatników korzysta z możliwości określenia celu szczegółowego odpisu 1% PIT. W 2017 r. nieco ponad połowa OPP zadeklarowała, że podatnicy nie wskazali w swoim zeznaniu podatkowym konkretnego celu wydatkowania środków z 1% odpisu

² Podatnicy (osoby fizyczne) mogą w swoim zeznaniu podatkowym wskazać tzw. cel szczegółowy sposobu wydatkowania przekazanych środków (np. konkretnego beneficjenta), jednak organizacje nie są prawnie zobligowane do uwzględniania tych wskazań.

podatkowego. Zaobserwowano jednak silne zróżnicowanie organizacji, jeśli uwzględni się kwotę otrzymanego 1% PIT. Wśród podmiotów, które otrzymały w 2017 r. ponad 1 mln zł, odsetek organizacji, gdzie podatnicy wskazywali cele szczegółowe był prawie 4 razy wyższy niż w OPP, które pozyskały w ramach 1% PIT mniej niż 1 tys. zł (odpowiednio 78,0% i 20,5%).

Wykres 8. Oczekiwania OPP w zakresie wskazywania celów wydatkowania 1% w latach 2011, 2013, 2015 i 2017

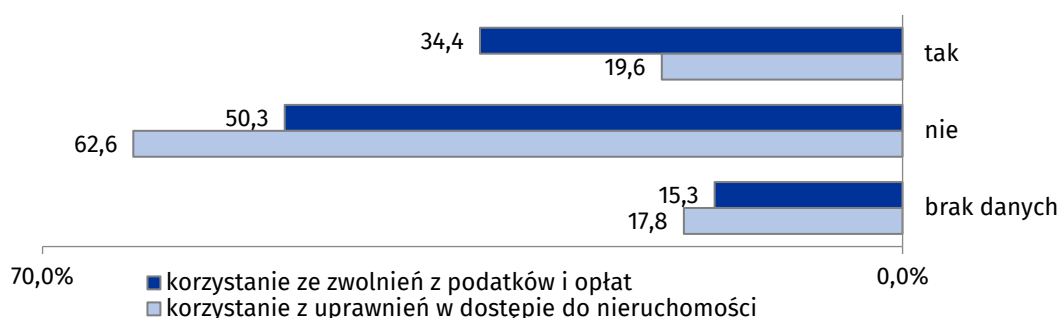
Większość OPP uprawnionych do odpisu 1% PIT w 2017 r. chciałyby samodzielnie decydować o przeznaczeniu otrzymanych środków (78,8%). Odsetek takich organizacji wzrósł o 1,3 pkt. proc. w stosunku do 2015 r. i o 10,8 pkt. proc. w stosunku do 2011 r. Zgodnie z uzyskanymi deklaracjami zdecydowana większość OPP uwzględniła w badanym roku preferencje podatników co do kierunku wydatkowania środków (89,3%).

Przywileje, z których korzystają OPP

Poza prawem do nieodpłatnego informowania w mediach publicznych o prowadzonej działalności oraz pozyskiwania 1% PIT, organizacje pożytku publicznego mogą korzystać z innych przywilejów, m.in. z prawa do użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na preferencyjnych zasadach, a także ze zwolnień z podatków i opłat³. Spośród OPP, które złożyły sprawozdanie merytoryczne za 2017 r., 34,4% zaznaczyło, że skorzystało w okresie sprawozdawczym z przynajmniej jednego typu zwolnienia z podatków i opłat, natomiast 19,6% - z uprawnienia dotyczącego dostępu do nieruchomości. Wśród omawianych OPP istotna grupa organizacji nie odpowiedziała na pytania związane z korzystaniem ze zwolnień (15,3%) oraz uprawnień (17,8%).

Przywileje prawno-podatkowe wykorzystwała w 2017 r. nieco ponad 1/3 OPP, przy czym częściej stosowane były zwolnienia podatkowe (32,4%) niż zwolnienia od opłat (6,3%). Odsetek OPP korzystających z przywilejów podatkowych różnił się w zależności od wysokości przychodów z tytułu 1% PIT – wśród organizacji o najniższych wpływach (do 1 tys. zł) był ponad trzy razy niższy niż wśród OPP o wpływach z 1% PIT przekraczających 1 mln zł (odpowiednio 23,7% i 78,3%).

Wykres 9. Korzystanie przez OPP z posiadanych uprawnień w 2017 r.

Jednym z najczęściej wykorzystywanych przywilejów podatkowych jest zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych, które obejmuje dochody przeznaczone na cele statutowe – skorzystało z niego 24,7% OPP. Prawie połowa mniej OPP (13,1%) skorzystała w 2017 r. ze

OPP częściej wykorzystywały prawo do zwolnień od podatków i opłat niż przywilej korzystania z nieruchomości na z preferencyjnych zasadach (34,4% wobec 19,6%).

³ Przywileje prawno-podatkowe nie dotyczą działalności gospodarczej, a jedynie prowadzonej przez OPP działalności pożytku publicznego.

zwolnienia z podatku od nieruchomości. Natomiast pozostałe typy zwolnień były wykorzystywane relatywnie rzadko – po nie więcej niż 4,2% OPP.

Najczęściej wykorzystywanymi formami udostępniania nieruchomości było użyczenie (9,2%) oraz najem (6,6%), a bardzo rzadko przekazywano OPP nieruchomości na własność lub użytkowanie wieczyste (nie więcej niż 0,7%).

Między 2015 r. a 2017 r. nieco zmniejszył się odsetek organizacji pożytku publicznego, które wykorzystywały zwolnienia z podatków i opłat (36,0% w 2015 r. wobec 34,4% w 2017 r.) czy też prawo do użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na preferencyjnych zasadach (z 20,8% w 2015 r. do 19,6% w 2017 r.).

Aneks metodologiczny

W celu możliwie pełnego zobrazowania sytuacji OPP w Polsce, a także sposobu funkcjonowania mechanizmu 1% PIT do przygotowania niniejszej notatki zostały wykorzystane dane zarówno ze źródeł administracyjnych, jak i badań GUS. W związku z zakresem dostępności poszczególnych źródeł uwzględnione zostały różne szeregi czasowe.

Prezentowane w notatce dane pochodzą z następujących źródeł:

- 1) liczba zarejestrowanych OPP (wykres 1) - na podstawie *Rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji, publicznych zakładów opieki zdrowotnej* Ministerstwa Sprawiedliwości,
- 2) liczba aktywnych OPP (wykres 1) - dane ze sprawozdań GUS SOF-1 lub SOF-5,
- 3) liczba OPP mających prawo do 1% PIT (wykres 6) - *Wykaz organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok ...* z Narodowego Instytutu Wolności,
- 4) kwota odpisu 1% PIT (wykresy 2, 3, 4, 5) z *Wykazu organizacji pożytku publicznego, które otrzymały 1% należnego podatku za rok ...* z Systemu Informacji Podatkowej Ministerstwa Finansów,
- 5) struktura OPP oraz dane o informowaniu o działalności, kampaniach informacyjnych, a także opinie o celach wskazywanych przez podatników (wykresy 4, 5, 6, 8) opracowano na podstawie wyników badania GUS *Współpraca, zarządzanie i działalność informacyjna wybranych organizacji non-profit* na formularzu SOF-5,
- 6) korzystanie przez OPP z nieodpłatnego dostępu do mediów publicznych, zwolnień z podatków i opłat oraz uprawnień do korzystania z nieruchomości na preferencyjnych warunkach (wykresy 7, 9) ze *Sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego za rok ...* z Narodowego Instytutu Wolności.

Opracowanie merytoryczne:
**Departament Badań Społecznych
we współpracy
z Urzędem Statystycznym w Krakowie**

Anna Fediuk
Karolina Goś-Wójcicka
Anna Knapp

Tel: **22 608 3179**
e-mail: k.gos-wojcicka@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
**Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Dawidziuk**
Tel: 22 608 3475, 22 608 3009
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

tel.: 22 608 3491, 22 608 3804

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Współpraca organizacji non-profit z innymi podmiotami w 2017 r.](#)

[Sektor non-profit w 2016 r.](#)

[Rola sektora non-profit w dostarczaniu usług społecznych w latach 2014-2016](#)